

S&A IEPA™

TFRS 18

Teknik Uygulama Rehberi

Paragraf Referanslı • Uygulama • Sınıflandırma • MPM • Dipnotlar • Geçiş

Finans ekipleri, denetçiler ve raporlama liderleri için
uygulamaya dönük başvuru kitapçığı

S&A IEPA DIGITAL YAYINCILIK

Ağustos 2026 • v1.0

Yayın Künyesi ve Kullanım Notu

Alan	Bilgi
Yayın	TFRS 18 Teknik Uygulama Rehberi
Alt başlık	Paragraf Referanslı – Uygulama, Sınıflandırma, MPM, Dipnotlar, Geçiş
Yayıncı	S&A IEPA Digital Yayıncılık
Yazar / Teknik editör	Aliksan Ohanyan
Sürüm	v1.0 – Ağustos 2026
Web	https://saiepa.com

TEKNİK DÜZELTME NOTU Bu baskı, kaynak metnin omurgasını korurken paragraf numaralarını ve bazı teknik sonuçları yayımlanmış TFRS/IFRS 18 hükümlerine göre günceller. Özellikle beş kategori, zorunlu toplam ve ara toplamlar ile MPM kapsamı yeniden kalibre edilmiştir.

Kullanım sınırı

Bu kitapçık genel bilgilendirme ve uygulama hazırlığı amacı taşır. Belirli bir işletmenin finansal tablolarına ilişkin muhasebe politikası veya denetim görüşü yerine geçmez. Uygulamada KGK tarafından yayımlanan güncel TFRS metni, ilgili mevzuat ve işletmeye özgü koşullar birlikte değerlendirilmelidir.

İçindekiler

- 1. TFRS 18'in temel yapısı
- 2. Zorunlu toplamlar, ara toplamlar ve EBITDA
- 3. Yönetimce tanımlanan performans ölçütleri (MPM)
- 4. Sınıflandırma karar mantığı
- 5. Sunum, toplulaştırma ve dipnotlar
- 6. Geçiş ve karşılaştırmalı bilgiler
- 7. Teknik uygulama yol haritası
- 8. S&A IEPA 30 maddelik teknik checklist
- Ek A. Örnek mapping ve MPM mutabakatı
- Kaynakça · Yazar hakkında

Yönetici Özeti

TFRS 18, finansal performansın ölçüm esaslarını büyük ölçüde değiştirmekten çok, performansın nasıl yapılandırılacağı, hangi ara toplamlarla sunulacağı ve yönetimin kullandığı alternatif performans ölçütlerinin nasıl açıklanacağı konusunda yeni bir disiplin getirir. Etkisi yalnız finansal tablo formatıyla sınırlı değildir; hesap planı, ERP etiketleri, konsolidasyon kuralları, yönetim raporlaması ve denetim kanıtı aynı dönüşümün parçalarıdır.

Kritik alan	TFRS 18 yaklaşımı	Uygulama sonucu
Kategoriler	Beş kategori	Operating, investing, financing, income taxes, discontinued operations
Ara toplamlar	Yeni tanımlanmış yapı	Operating profit; profit before financing and income taxes; profit or loss
MPM	Tek bir dipnotta disiplinli açıklama	Tanım, yarar, hesaplama, mutabakat ve vergi/NCI etkisi
Ayrıştırma	Temel tablolarda özet, dipnotlarda ayrıntı	Benzer olmayan önemli kalemler gizlenemez
Geçiş	Geriye dönük uygulama	Karşılaştırmalı kâr veya zarar kalemleri yeniden sunulur

UYGULAMA ÖNCELİĞİ İlk iş, hesap bazında mekanik bir sınıflandırma değil; işletmenin belirtilmiş ana faaliyetlerinin (specified main business activities) belgelenmesidir. Sınıflandırmanın önemli bölümü bu değerlendirmeye dayanır.

1. TFRS 18'in Temel Yapısı

1.1 Beş kategori

Kâr veya zarar tablosuna dâhil edilen gelir ve giderler beş kategoriden birinde sınıflandırılır (TFRS 18.47):

- Operating (işletme/faaliyet) – diğer dört kategoriye alınmayan gelir ve giderleri içeren artık kategori; ana faaliyet sonuçlarını kapsar ancak yalnız bunlarla sınırlı değildir (52).
- Investing (yatırım) – belirli varlıklardan bireysel ve büyük ölçüde bağımsız getiri üreten gelir ve giderler ile özkaynak yöntemi yatırımlarına ilişkin kalemler (53–58).
- Financing (finansman) – yalnızca finansman yaratmayı içeren yükümlülükler ile diğer yükümlülüklerin belirlenmiş finansman bileşenleri (59–66).
- Income taxes (gelir vergileri) – TMS 12 kapsamındaki vergi gider/gelirleri ve ilgili kur farkları (67).
- Discontinued operations (durdurulan faaliyetler) – TFRS 5 uyarınca sınıflanan sonuçlar (68).

1.2 Ana faaliyet değerlendirmesi

İşletme, sınıflandırma için varlıklara yatırım yapmanın veya müşterilere finansman sağlamanın belirtilmiş bir ana faaliyet olup olmadığını değerlendirir (49; B30–B41). Birden fazla ana faaliyet bulunabilir. Sonuç; iş modeli, dış iletişim, segment bilgileri ve gelir yaratma biçimiyle tutarlı şekilde belgelenmelidir.

KRİTİK AYRIM Operating kategori yalnız “olağan” veya “tekrarlanan” kalemlerden oluşmaz. Diğer kategorilere girmeyen olağandışı veya değişken kalemler de operating içinde kalabilir.

2. Zorunlu Toplamlar, Ara Toplamlar ve EBITDA

2.1 Sunulacak toplam ve ara toplamlar

TFRS 18.69–72 uyarınca kâr veya zarar tablosunda aşağıdakiler sunulur:

- Operating profit or loss (faaliyet kârı veya zararı)
- Profit or loss before financing and income taxes (finansman ve gelir vergileri öncesi kâr veya zarar) – 73’teki istisna saklıdır
- Profit or loss (kâr veya zarar)

Vergi öncesi kâr, TFRS 18.118’de MPM sayılmayan belirli ara toplamlardan biri olarak tanımlanır; ancak 69’uncu paragraftaki üçlü listeyle aynı teknik statüde sunulmamalıdır.

2.2 EBITDA’nın doğru konumu

TFRS 18, “EBITDA” terimini tanımlamaz. Bu nedenle EBITDA’nın her kullanımını otomatik olarak MPM kabul etmek de doğru değildir:

Ölçüt	MPM durumu	Dayanak / yorum
Operating profit before depreciation, amortisation and IAS 36 impairments	MPM değildir	TFRS 18.118(b) özel istisnası
Adjusted EBITDA	Genellikle MPM olabilir	117’deki üç koşulu karşılıyorsa
EBITDA etiketiyle farklı içerik	Olguya bağlı	Hesaplama içeriği ve kamusal iletişim test edilir

ETİKET RİSKİ Bir ölçütün adı değil, bileşimi ve kullanım biçimi belirleyicidir. “EBITDA” etiketi altında değer düşüklüğü, yeniden yapılandırma veya başka düzeltmeler çıkarılıyorsa MPM analizi ayrıca yapılmalıdır.

3. Yönetimce Tanımlanan Performans Ölçütleri (MPM)

3.1 Tanım ve kapsam

MPM; gelir ve giderlerin, TFRS’lerde sunulması veya açıklanması zorunlu olmayan bir ara toplamı olup işletmenin finansal tablolar dışındaki kamusal iletişimde kullanılan ve yönetimin işletmenin bir bütün olarak finansal performansına ilişkin görüşünü aktaran ölçüttür (117). TFRS 18.118’de sayılan bazı ara toplamalar MPM kapsamı dışındadır.

3.2 Tek dipnotta zorunlu açıklamalar

- MPM’nin yönetimin performans görüşünü aktardığına dair açık ifade;
- Ölçütün neden yararlı bilgi sağladığının açıklanması;
- Ölçütün nasıl hesaplandığı;
- En doğrudan karşılaştırılabilir TFRS toplam/ara toplamıyla mutabakat;
- Her mutabakat kalemi için gelir vergisi etkisi ve ana ortaklık dışı pay (NCI) etkisi;
- Hesaplama değişiklikleri veya ölçütün bırakılması hâlinde açıklama ve karşılaştırmalı bilgi.

Temel referanslar: TFRS 18.119–125; uygulama hükümleri B113–B142.

3.3 Örnek mutabakat

Kalem	Tutar (TL)	Vergi etkisi	NCI etkisi
Faaliyet kârı	12.400.000	—	—
Amortisman ve itfa	2.100.000	(525.000)	(42.000)
TMS 36 değer düşüklüğü	450.000	(112.500)	—
Yeniden yapılandırma düzeltmesi	700.000	(175.000)	(35.000)
Yönetimce tanımlanan düzeltilmiş EBITDA	15.650.000	(812.500)	(77.000)

Örnek yalnız yöntemi göstermek içindir. İlgili MPM’ye dâhil edilen her düzeltme kaleminin niteliği, işletmeye özgü hesaplama politikası ve karşılaştırılabilir TFRS ara toplamı ayrıca belgelenir.

4. Sınıflandırma Karar Mantığı

4.1 Karar sırası

1. Kalemi ve ilgili sözleşme/varlık/yükümlülüğü tanımla.

2. Gelir vergisi veya durdurulan faaliyet kategorisine girip girmediğini test et.
3. Özkaynak yöntemiyle ölçülen yatırım olup olmadığını belirle.
4. Varlığın bağımsız getiri üretme niteliğini ve investing hükümlerini test et.
5. Yükümlülüğün yalnız finansman yaratıp yaratmadığını ve financing hükümlerini test et.
6. Belirtilmiş ana faaliyet istisnalarını uygula.
7. Diğer tüm gelir ve giderleri operating kategoride sınıflandır.

4.2 Faiz kalemleri: tek satırlık kural yoktur

Kalem / işletme profili	Genel sonuç	Önemli not
Nakit ve nakit benzerleri getirisi – finansal olmayan işletme	Investing	53–54 çerçevesi değerlendirilir
Borçlanma faizi – yalnız finansman yaratma işlemi	Financing	59–61
Müşterilere finansman sağlama ana faaliyeti	Operating olabilir / politika seçimi içerebilir	65 ve ilgili uygulama paragrafları
Finansal varlıklara yatırım ana faaliyeti	Operating	55
Ticari borç iskonto açılımı gibi diğer yükümlülük faizi	Financing	Finansman bileşeni ayrıştırılır

DÜZELTİLEN YAYGIN HATA Finansal olmayan işletmelerde faiz geliri otomatik olarak financing değildir; çoğu durumda investing değerlendirmesine girer. Finansal kuruluşlarda da tüm faiz giderlerinin koşulsuz operating olduğu genellemesi yerine TFRS 18'in belirtilmiş ana faaliyet ve politika seçimi hükümleri uygulanır.

5. Sunum, Toplulaştırma ve Dipnotlar

5.1 Yararlı yapılandırılmış özet

TFRS 18, temel finansal tabloların yararlı yapılandırılmış özet sunmasını; dipnotların ise önemli bilgiyi ayrıntılandırmasını ister. Benzer özellikleri taşıyan kalemler toplulaştırılır, benzer olmayan önemli özellikler taşıyan kalemler ayrıştırılır (20–28).

5.2 Faaliyet giderlerinin sunumu

Faaliyet giderleri; giderlerin niteliği, fonksiyonu veya her ikisinin birleşimi kullanılarak, en yararlı yapılandırılmış özetini sağlayan biçimde sunulur (78–83). Fonksiyon esaslı sunum kullanıldığında belirli nitelik bazlı giderler için dipnot açıklamaları gerekir.

5.3 Dipnot kontrol başlıkları

- ☐ MPM'lerin tamamı tek bir dipnotta mı?
- ☐ Önemli diğer giderler “diğer” etiketi içinde gizleniyor mu?
- ☐ Fonksiyon bazlı gider sunumunun nitelik bilgileri tam mı?
- ☐ Kategori muhakemeleri ve muhasebe politikaları tutarlı mı?
- ☐ Segment, faaliyet raporu ve yatırımcı sunumları finansal tablo açıklamalarıyla uyumlu mu?

6. Geçiş

6.1 Yürürlük ve geriye dönük uygulama

TFRS 18, 1 Ocak 2027 veya sonrasında başlayan yıllık raporlama dönemlerinde uygulanır; erken uygulamaya izin verilir. Standart TMS 8 uygulanarak geriye dönük uygulanır (C1–C2).

6.2 Karşılaştırmalı bilgilerin mutabakatı

İlk uygulama döneminin yıllık finansal tablolarında, hemen önceki karşılaştırmalı döneme ilişkin kâr veya zarar tablosunda sunulan her kalem için TFRS 18'e göre yeniden düzenlenmiş tutarlar ile daha önce sunulan tutarlar arasında mutabakat açıklanır (C3). Ara dönem uygulamasında C4–C5 hükümleri ayrıca dikkate alınır.

Geçiş çalışma kâğıdı	Asgari kanıt
Eski-yeni sunum köprüsü	Satır bazında önceki sunum, yeniden sınıflama, yeni sunum
Kategori karar dosyası	Hesap, açıklama, kategori, gerekçe, paragraf, onay
MPM envanteri	Kamusal iletişim taraması, sahip, formül, mutabakat
Sistem testleri	ERP/konsolidasyon çıktısı, kullanıcı kabul testi, değişiklik günlüğü

7. Teknik Uygulama Yol Haritası

7.1 Yönetişim ve kapsam

- TFRS 18 proje sponsorunu ve teknik çalışma grubunu belirleyin.
- Tüzel kişi, segment, raporlama paketi ve kamusal iletişim kapsamını tanımlayın.

7.2 Mapping

- Tüm gelir/gider hesaplarını alt hesap seviyesinde çıkarın.
- Kategori, gerekçe, ana faaliyet testi, paragraf ve onay alanlarını içeren mapping matrisi kurun.
- Manuel kayıtlar ile konsolidasyon eliminasyonlarını ayrı test edin.

7.3 MPM envanteri

- Faaliyet raporu, yatırımcı sunumu, basın bülteni ve web açıklamalarını tarayın.
- Aday ölçütleri 117'deki üç koşula göre test edin.
- Mutabakat, vergi ve NCI etkisi hesaplama sahiplerini belirleyin.

7.4 ERP ve konsolidasyon

- Hesap planını zorunlu olmadıkça parçalamak yerine kontrollü raporlama etiketleri ekleyin.
- Yeni ara toplamaları ve karşılaştırmalı sunumu konsolidasyon sisteminde üretin.
- Mapping ve MPM mutabakatlarında değişiklik günlüğü ile onay izi kurun.

7.5 Denetim hazırlığı

- Ana faaliyet değerlendirme memorandumunu hazırlayın.
- Örneklem bazlı sınıflandırma testi ve tamlık kontrolü yürütün.
- Karşılaştırmalı yeniden sunum ve dipnot mutabakatlarını bağımsız yeniden hesaplayın.

8. S&A IEPA 30 Maddelik Teknik Checklist

No	Kontrol alanı	Kontrol maddesi
1	Kategori mimarisi	☐ Beş kategori mapping kapsamı tanımlandı
2	Kategori mimarisi	☐ Operating artık kategori mantığı doğru uygulandı
3	Kategori mimarisi	☐ Investing testleri tamamlandı
4	Kategori mimarisi	☐ Financing testleri tamamlandı
5	Kategori mimarisi	☐ Gelir vergisi kalemleri ayrıldı
6	Kategori mimarisi	☐ Durdurulan faaliyetler ayrıldı
7	Ana faaliyet	☐ Belirtilmiş ana faaliyetler belgelendi
8	Ana faaliyet	☐ Birden fazla ana faaliyet olasılığı test edildi
9	Ana faaliyet	☐ Finansal varlıklara yatırım faaliyeti test edildi
10	Ana faaliyet	☐ Müşterilere finansman sağlama faaliyeti test edildi
11	Sunum	☐ Faaliyet kârı ara toplamı üretildi
12	Sunum	☐ Finansman ve vergi öncesi kâr istisnası test edildi

No	Kontrol alanı	Kontrol maddesi
13	Sunum	☐ Kâr veya zarar toplamı doğrulandı
14	Sunum	☐ Ek ara toplamlar 24 ve 118'e göre test edildi
15	Sunum	☐ Giderlerin nitelik/fonksiyon sunumu değerlendirildi
16	MPM	☐ Kamusal iletişim evreni tarandı
17	MPM	☐ MPM adayları 117'ye göre test edildi
18	MPM	☐ 118 istisnaları uygulandı
19	MPM	☐ Her MPM'nin amacı açıklandı
20	MPM	☐ Hesaplama politikaları yazılılaştırıldı
21	MPM	☐ TFRS ara toplamıyla mutabakat hazırlandı
22	MPM	☐ Vergi etkileri hesaplandı
23	MPM	☐ NCI etkileri hesaplandı
24	MPM	☐ Değişiklik ve karşılaştırmalı bilgi kontrolleri kuruldu
25	Geçiş / sistem	☐ C3 geçiş mutabakatı hazırlandı
26	Geçiş / sistem	☐ Ara dönem C4–C5 etkileri değerlendirildi
27	Geçiş / sistem	☐ ERP raporlama etiketleri güncellendi
28	Geçiş / sistem	☐ Konsolidasyon kuralları ve eliminasyonlar test edildi
29	Geçiş / sistem	☐ Dipnot üretimi ve kontrol izi kuruldu
30	Geçiş / sistem	☐ Yönetim ve denetçi teknik sign-off tamamlandı

Ek A — Örnek Mapping Matrisi

Hesap / kalem	Kategori	Karar gerekçesi	Ref.
Mamûl satış geliri	Operating	Ana faaliyet ve artuk kategori	47, 52
Banka mevduat faizi	Investing	Bağımsız getiri üreten varlık	53–54
Banka kredisi faizi	Financing	Yalnız finansman yaratma işlemi	59–61

Hesap / kalem	Kategori	Karar gerekçesi	Ref.
Özkaynak yöntemi iştirak kâr payı	Investing	Zorunlu sınıflandırma	53
Kurumlar vergisi gideri	Income taxes	TMS 12 kapsamı	67
Durdurulan bölüm sonucu	Discontinued operations	TFRS 5 kapsamı	68

Örnek kontrol alanları

- Tüzel kişi / segment
- Hesap kodu ve hesap açıklaması
- Yerel hesap planı / grup hesap planı
- TFRS 18 kategori etiketi
- Belirtilmiş ana faaliyet testi
- Paragraf referansı ve teknik gerekçe
- Hazırlayan / gözden geçiren / onay tarihi
- Sürüm ve değişiklik nedeni

Kısaltmalar

Kısaltma	Açıklama
MPM	Management-defined Performance Measure / Yönetimce tanımlanan performans ölçütü
NCI	Non-controlling interests / Kontrol gücü olmayan paylar
ERP	Enterprise Resource Planning / Kurumsal kaynak planlama
TFRS	Türkiye Finansal Raporlama Standartları
IFRS	International Financial Reporting Standards

Kaynakça ve Yazar Hakkında

Temel kaynaklar

- Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK), TFRS 2026 Seti – TFRS 18 Finansal Tablolarda Sunum ve Açıklama.
- IFRS Foundation, IFRS 18 Presentation and Disclosure in Financial Statements, issued text.
- IFRS Foundation, IFRS 18 Effects Analysis, April 2024.
- IFRS Foundation, IFRS 18 supporting implementation materials – Management-defined Performance Measures.
- KGK, TFRS 18 webinar ve Finansal Tablo Formatları / 2026 TFRS Taksonomisi duyuruları.

REFERANS TARİHİ Teknik içerik Ağustos 2026 itibarıyla ulaşılabilen yayımlanmış metin ve resmi uygulama materyalleri esas alınarak hazırlanmıştır.

Alikсан Ohanyan

Executive MBA · Boğaziçi Üniversitesi İşletme (Finans) mezunu. Nestlé, EY, UCB Pharma, Beretta Group ve Signode Group ortak girişimi dâhil uluslararası yapılarda finans, denetim ve CFO liderliği deneyimine sahiptir. S&A IEPA™ kurucusu olarak finansal mimari, performans yönetimi, grup raporlaması, iç kontrol ve yapay zekâ destekli karar sistemleri üzerinde çalışmaktadır.

Founder, S&A IEPA™

CFO Advisory & AI-Driven Financial Architecture

Former CFO @ Nestlé, EY, UCB Pharma, Beretta Group, Signode Group JV

S&A IEPA DIGITAL YAYINCILIK

<https://saiepa.com>